

Hogyan támogatja a megyei sajtó a könyvtármozgalmat

A magyar sajtó napján a Szabad Nép részletesen foglalkozott a megyei lapok munkájával. Ért eredményeik és fontos feladataik között említette még a kultúrforradalom kérdéseinek állandó napirenden való tartását.

A szocialista sajtónak felmérhetetlen jelentősége van szocialista építésünk minden területén; rendkívül sokat tett már és tehet még a kultúrforradalmunk és ezen belül könyvtárügyünk további sikereinek érdekében.

A minisztertanács könyvtárakról szóló határozatának eredményes végrehajtásáért harcolni az eddigiekben is és a továbbiakban még fokozottabban feladata a megyei sajtónak, küzdeni azért, amit Horváth Márton szavai: *»Magyarország útban van afelé, hogy nemcsak a vas és acél, hanem a könyvek országává is váljék»* — tűznek ki célunkul.

Vizsgáljuk meg, mit tettek a megyei lapok a legutóbbi néhány hónapban a megjelölt célok eléréséért. Könyvtáraink már eddig is eredményes munkát végeztek, de ahhoz, hogy eddigi munkájukat komolyabb mértékben kifejleszthessék, olvasóláborukat tovább meveljék, többek között szükséges az is, hogy a sajtó komoly támogatásban részesítse őket.

A sajtó sokrétű segítséget nyújt; népszerűsíti a könyvtár eredményeit, felhívja a figyelmet a könyvtárra, bírálja a könyvtár munkáját, feltárja a könyvtár működésében mutatkozó nehézségek okait és irányt mutat megoldásukra. Népszerűsíti a termelésben élenjárókat, olyanokat, mint pl. Tajkov elvtárs, aki egyben a könyvtár hűséges olvasója is, aki nem egyszer a könyvtárban kapott komoly segítséget munkájához. A jó munkamódszerek közlésével a könyvtárosoknak nyújt segítséget, a tapasztalatcsere széleskörű alkalmazásához járul hozzá. A sajtó, mint kollektív agitátor, propagandista és szervező, hathatós támogatást nyújt a könyvtárnak.

Végigtekintve megyei lapjainkat; tapasztalhatjuk, hogy jelentős részük megértette a könyvtárak jelentőségét a dolgozók marxista-leninista szellemében való nevelésében; komolyan foglalkozik a könyvtárakkal is.

A megyei lapokban számos cikk foglalkozik a könyvtárak működésével az egyszerű tájékoztató hírtől kezdve a színes riportig. A »VIHARSAROK NEPE« című lapnak állandóan ilyen rovata van: *»A megyei könyvtár hírei»*. Ebben *»Érdemes elgondolkozni rajta...«* címmel arról ír, hogy november hónapban a megyei könyvtár helyi kölcsönzése 9760 könyv volt. Míg 1942-ben a Békéscsabai Városi Könyvtár egy év alatt csupán 264 könyvet kölcsön-

zött. Nagyon hasznos cikkek tartjuk a *»Szemelvények a falusi könyvtárosok havi jelentéseiből«*-t, ez az illetékes tanácsok figyelmét hívja fel a könyvtárakra. Elmondja a cikk, hogy a Mezőhegyesi Népkönyvtár szekrényét a kultúrotthon vezetőjének hozzájárulásával kitétek egy huzatos lépcsőházba. A sajtó kritikája nyomán a községi tanács elintézte, hogy a könyvtár jó helyiséget kapjon. Eredményt ért el a lap kritikája Köröstarcsa községben is, ahol a régi könyvtárost a könyvtármunka iránt jobban érdeklődővel cserélték fel.

Elmondja azt is, hogy a mezőberényi népkönyvtáros egy hónap alatt 300 új olvasót szerzett stb. Egy másik cikkben *»Könyvvel a Békéért-mozgalom az iskolákban«* olvashatjuk, hogy a Megyei Tanács oktatási osztálya új típusú versenymozgalmat indított meg az iskolákban. Az összes iskolák tanulói dolgozatot írnak — a mozgalom egyik pontjaként — a könyvtárról. A dolgozatok megírása előtt az iskolák osztályonként látogatást tesznek a könyvtárban és a legjobban sikerült dolgozatokat közlés céljából elküldik a lapnak.

A »ZALA« folytatólagos riportorozat közöl a megyei könyvtár életéről. Egyikben beszámol arról, hogy a megyei könyvtár kéthónapos működése alatt 7879 könyvet kölcsönzött. Másik említésre méltó írás a *»Képek a megyei könyvtárból«* bemutatja, hogy egy rosszul működő népkönyvtár és a falu lassú fejlődése között milyen szoros összefüggés, kapcsolat van.

A »VASMEGYE« vezércikket közöl a megyei könyvtár helyzetének ismertetéséről. Rámutat az eddigi eredményekre, hibákra. Tudatosítja, hogy mindenütt a helyi tanácsok a könyvtárak gazdái. Van persze, ahol még mostohán kezelik könyvtáraikat, de sok helyen már kezdjük látni a könyvtár fontos szerepét és támogatóját.

»A jobb könyvtármunka segít a bányász-töborzásban« c. híryanagból kitűnik, hogy Szabó Anna, memekeresztúri népkönyvtáros ötletes módon ismertette meg a községet a bányászattal, a könyvtárban levő, bányászattal foglalkozó könyvet a bányásztöborzás ideje alatt — gyűlések, mozielőadások alkalmával — hangos hirdőn keresztül népszerűsítette, felhívta rájuk a figyelmet. Első alkalommal már 12 ilyen tárgyú könyvet vittek ki a dolgozók. A községből eddig ötven mentek bányásznak, s ketten közülük élmunkások lettek.

A »KOMAROMMEGYEI DOLGOZÓK LAPJA« egy hatnapos könyvtárosiskola hallgatójának levelét közli. Nagy Sándorné megírja, hogy milyen örömmel jöttek a hallgatók a tanfolyamra és milyen hasznos volt számukra. Köszöni, hogy részt vehettek rajta.

A »TOLNAI NAPLO« hosszú vezércikkben számol be a megye kulturális életének évvégi mérlegéről. Komoły írás, de nem szabadna olyan elírást tartalmaznia, mint pl.: »A megyei tanács határozata értelmében 1949-ben megalakult a Népkönyvtári Központ«, továbbá olyat sem, hogy a megye könyvtáraiban 1952. év végére 300.000 kötet könyvet fognak kiköcsönözni. Ez a szám nem felel meg a valóságnak, mert az 1952. évben a megyében 173.565 könyvet kölesőnöztek csak ki. Az utóbbi a megyei könyvtár vezetőjének nyilván hibás adatközlése folytán került a lapba.

Szép riportot olvashatunk az »ÉSZAK-MAGYARORSZAG« 1952. december 31-i számában »Könyvankét a tiszaluci Vörös Hajnal tsz-ben« címmel. Nagy Sándor »Mebékélés« c. novelláját ismertették a tsz dolgozóinak, a felszólalásokból kitént, hogy az ankét lekötötte a dolgozók figyelmét. A dolgozók a novella alakjaiban szinte magukra ismertek, pl. E. Nagy Sándor így beszél erről: »Azt hittem, egyenesen nekem címezték a könyvet. En kétszer is előfordulok benne, egyszer mint Hajdu István, egyszer mint Juhász Kálmán, a szemellenzós tszcs elnök. Először féltem a tszcs-től, azután beleptem és később a csoport elnöke lettem. Akkor meg már én láttam ellenséget azokban a dolgozó paraszttársaimban, akik még tartózkodtak a belépéstől. Sokat tanultam ebből a könyvből. Okosan tette a járási könyvtár, hogy megrendezte ezt az ankétot. Sok ilyen könyvre, sok ilyen vitára van szükségünk, hogy pártszerű magatartást, kommunista pilágszemléletet tanuljunk belőle.« Megmutatja ez a cikk, hogy milyen komoly erő egy jó könyv, mennyire elősegíti a szocializmus építését.

Ugyancsak az olvasás iránti érdeklődés felkeltését, az olvasók számának emelkedését segítik elő azok a cikkek, amelyek egy-egy újonnan megjelent könyvet ismertetnek, vagy egy-egy könyvnek az olvasókra gyakorolt hatását mutatják meg.

A »VASMEGYE« egyik cikkében (Töke János elolvasta »Az aratást«) elmondja, hogy Nyikolajeva »Az aratás« című könyvének elolvasása után Töke János elvtárs, a kemenesszentmártoni tsz elnöke, munkáját a könyv hatására megjavította. Eredmény az volt, hogy egy hét munka nem volt lógós, kasza-kapakerülő a tsz-ben. Magyar József elvtárs, a tsz párttitkára, mezőgazdasági szakkönyvek elolvasására hívta fel a dolgozók figyelmét.

A VASMEGYE »A kortaszomori 'Béke' kultúrotthonban« c. cikkében a népkönyvtáros Ugrai József beszéli el, hogy 144 kötetes népkönyvtárának valamennyi könyve közkezen forog. Olyan olvasójuk is van, mint Soós Kálmán, a szőlősi III. típusú termelőszövetkezet elnöke, aki a könyvtár valamennyi könyvét olvasta; ő mondta:

»Nem először olvasom Solohovnak az »Új barázdát szánt az eke« című regényét, mindig találok benne valami újat és igen nagy segítségemre volt a csoport megalakításában és abban, hogy a tszcs III. típusúvá fejlődött.« Elmondja még Soós Kálmán, hogy neki magának is majdnem 200 kötetes könyvtára van és elég sok mezőgazdasági szakkönyve is.

Közli a »VIHARSAROK NÉPE« a megyei könyvtár bibliográfiáját, a »Béke könyvei« címmel. Ez a bibliográfia segítséget nyújt a dolgozóknak a békeirodalom megismerésében, felhasználásában. Igen helyesen, a bibliográfia nem teljességre törekedett, hanem csak a legfontosabb könyveket említi meg, elsősorban Sztálin elvtárs idevonatkozó műveinek felsorolásával.

Helyes kezdeményezésnek tartjuk továbbá azt is, amit a »GYÖR-SOPRONMEGYEI HIRLAP« egyik cikkében olvastunk (Egy könyvtári nyilvántartólap elmondja). Megszólaltatja benne az 1928-as számú nyilvántartó lapot Musits Mária, a nyilvántartólap tulajdonosa, a Győri I. sz. téglagyár dolgozója, 1952. május 11-től 3 hónap alatt 20-nál több könyvet olvasott el, többek között Möriz, Panfjorov, Majakovszkij, Gárdonyi stb. műveit. Ennek a cikknek a közlése ösztönzőleg hathat azokra, akik ma még nem olvasnak lehet.

A könyvtármunka színvonalának emelésében legnagyobb jelentőségű az a segítség, melyben megyei lapjaink, gyakorta az olvasók leveleinek közlése útján bírálják a könyvtárak munkáját, segítenek a hibák és hiányosságok feltárásában és kiküszöbölésében.

Jó kritikus cikkeket közöl a »VIHARSAROK NÉPE« pl. »Kik látogatják a megyei könyvtárat« címmel, amelyben rámutat a cikk írója, hogy már hány fontos személy kereste fel a megyei könyvtárat, de a tömegszervezetek vezetői, a megyei tanács elnöke és helyettese még nem is látták. (Értesülésünk szerint azóta már felkeresték a könyvtárat.) »Még nem mindenki a gyulai könyvtár« c. cikkével rámutat írója a könyvtár hiányos agitációs munkájára, arra, hogy csak 50 parasztolvasójuk van, s egyben hasznos fanácokat ad, hogyan lehet ezen segíteni, megjavítani a munkát.

Nagyon érdekes levelet közöl a »HAJDU-BIHARMEGYEI NEPLAP«. Novák Andrásné levelezője írja benne, hogy mint beteg feküdt az I. sz. Beígyógyászati Klinikán. Három hét alatt sem könyvhöz, sem rádióhoz nem jutott.

Fekete Agnes, a Magasépítési technikum hallgatója bírálja a debreceni (volt városi) könyvtár dolgozóit. Elmondja, hogy építészeti szakkönyvet szeretett volna olvasni, mire először két mesekönyvet ajánlottak neki, majd mikor ezt kifogásolta, azt a vá-

laszt kapta, hogy ha nem tetszik, vegyen magának mást.

A »KOMAROMMEGYEI DOLGOZÓK LAPJA« egyik cikkében megbírálja a megyei könyvtár azon olvasóit, akik 3 hét kölcsönzési idő után nem hozzák vissza a könyveket. Névszerint megemlíti azokat az olvasókat, akik már háromszori felszólításra sem reagáltak. Felhívja a figyelmet, hogy rajtuk kívül még 3000 olvasó szeretne a könyvekhez hozzájutni.

A »TOLNAI NAPLO« egyik levelezője a högyészi könyvtár számára németnyelvű könyveket kért a megyei könyvtártól, de kérését még nem intézték el.

Baji Katalin, a »VIHARSAROK NÉPE« békési levelezője hibának rója fel, hogy a békési könyvtár csak háromszor hetenként van nyitva. Ez az olvasók számára viszonyítva elégtelen. (Ezúton megnyugtattuk Baji elvtársnőt, hogy a békési könyvtár jó munkája eredményeként főfoglalkozású könyvtárost kap és ezáltal minden nap a dolgozók rendelkezésére fog állni.)

Míndez a sokrétű segítség, melyet a megyei lapok nyújtanak, a minisztertanács határozatának végrehajtását viszik előre. Megállapíthatjuk, hogy a májusi minisztertanácsi rendelet óta többet és jobban foglalkoznak lapjaink a könyvtármozgalommal. A megyei sajtó egyik fontos feladata, hogy szemeltartsa, nyilvánosságra hozza a könyvtárak munkájáról szóló beszámolókat. Jó, ha minél többször foglalkozik velük, de a legfontosabb az, hogy rendszeresen — állandó rovatban —, módszeresen foglalkozzék a könyvtárak munkájával, mint például a Békés megyei pártbizottság lapja, a »VIHARSAROK NÉPE«. Említsre méltók a VAS, ZALA, ÉSZAK-MAGYARORSZAG, DUNÁNTÜLI NAPLO és a Heves megyei lapban megjelent cikkek is. Sajnálatosan kevés cikket találtunk a PESTMEGYEI NAPLÓBAN, a SZABAD NÓGRÁDBAN, a BACS-KISKUNMEGYEI NEPLAPBAN.

Nyilvánvalóan nem véletlen, hogy ahol a

párt megyei lapja ilyen sokat és jól foglalkozik a könyvtármozgalommal, mint Békéscsabán; ott a könyvtár munkája is megfélelő. A békéscsabai megyei könyvtár jelenleg az ország egyik legjobban működő könyvtára.

Ma könyvtármunkánkban a harc a minisztertanácsi rendelet végrehajtásáért folyik. Ennek a szolgálataiba kell állítani a megyei lapok könyvtári cikkeit is. Még nem lehetünk megelégedve általában az ilyen témájú cikkek mennyiségével és minőségével. Még nem mondhatjuk, hogy a bíráló cikkek, a könyvek ismertetésével foglalkozók stb. elegendők lennének. Ezen a téren még vannak feladatok.

Javasoljuk megyei lapjainknak a rajzos karikatúrák felhasználását is. Ez a módszer színesíti és élénkíti a lapokat.

A megyei tanácsok népművelési osztályának egyik fontos kötelessége figyelemmel kísérni a megyei lapokat. Kötelességük továbbá az is, hogy adatokat szolgáltatassanak a lapoknak, ismertessék a megye kultúrtevékenységét; szervezzenek levelezőket. A népművelési osztályok könyvtárfelelőseinek feladata az is, hogy ha a sajtó nem foglalkozik kielégítő módon a könyvtármozgalommal, hívják fel erre azonnal a figyelmet.

De nem csak a könyvtárfelelős, hanem a könyvtárosok komoly és megfizetendő feladata az, hogy állandóan tájékoztassák a megye lapját könyvtárainak működéséről, szolgálatairól, adatokat, híreket a lap számára, kérjék a sajtó segítségét a könyvtár népszerűsítésében, az olvasás mind szélesebb körben való elterjesztésében. Ezen a kapcsolaton keresztül a dolgozók maguk is segíthetik leveleikkel a könyvtár munkáját s a levelező-mozgalom ilyen arányú felkeltése kihat magának a lapnak levelezőmozgalmára is. Mindezzel kultúrforradalmunk ügyét, szocialista építésünket viszik előre.

DARABOS PALNÉ

Hogyan segítik levelezőink a könyvtárugy fejlődését?

Folyóiratunk indulása után azonnal megkezdte a levelezést olvasóival. E-cinte gyéren szállingóztak a levelek. Ma már egyetlen csapat gyűlt lapunk köré.

Ha végignézzük az eddig közölt leveleket, örömmel láthatjuk, hogy nemcsak a levelezők száma nőtt — hiszen ma már több mint 100 ilyen külső munkatársa van A Könyvtárosnak —, hanem az is szembeűnő, hogy tartalmukban is nagyon gazda-

godtak a levelek. Alig van olyan kérdésc könyvtárugyünknek, amit ne érintenének.

Az első idők levelei tele voltak panasszal. Ilyenek a panaszok: »A könyvtárnak 2 olvasója van! Nem törődik vele senki, a tanács szinte nem is tud róla.« (Biharkeresztés)

»Maga a tanács sem tartja fontosnak a könyvtári munkát.« (Verpeéi.) »A Zsolnai porcelángyárban a könyvtár fejlesztésére szolgáló összeget hánapról hónapra nehe-